

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
Διεύθυνση Διαχείρισης Αποβλήτων

**Νομοθετικές απαιτήσεις
για τα απόβλητα τροφίμων**

Σοφία Μάνη
Προϊσταμένη Τμήματος Διαχείρισης Αποβλήτων

Νόμος πλαίσιο για τη διαχείριση αποβλήτων

Η διαχείριση των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων των αποβλήτων τροφίμων προβλέπεται στον **ν.4819/2021**, νόμος πλαίσιο για τα απόβλητα, με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η οδηγία 2008/98/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/851. αυτού.

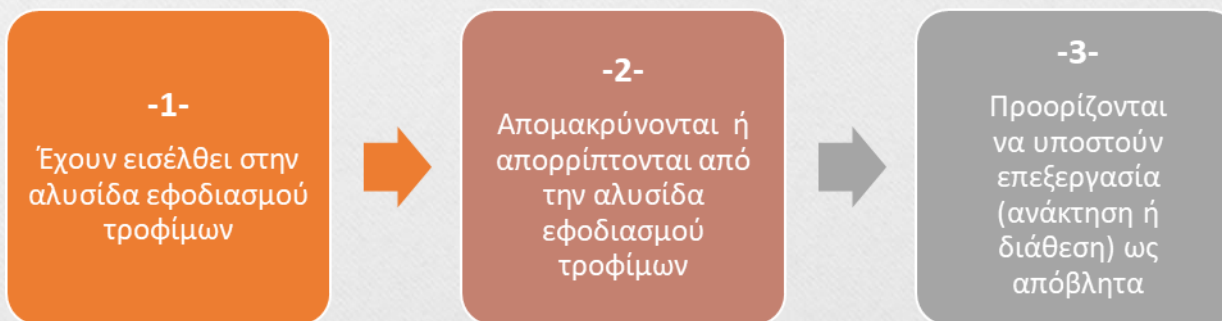
Εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του τα ζωικά υποπροϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των μεταποιημένων προϊόντων... εκτός από εκείνα που προορίζονται για αποτέφρωση, υγειονομική ταφή ή χρήση σε εγκαταστάσεις βιοαερίου ή κομποστοποίησης ή λιπασματοποίησης.

Σε κάθε περίπτωση ισχύει το νομοθετικό πλαίσιο για τα ΖΥΠ.

Βασικές προϋποθέσεις για να καταστούν τα τρόφιμα απόβλητα

Απόβλητα τροφίμων νοούνται όλα τα τρόφιμα, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002, τα οποία έχουν καταστεί απόβλητα (παρ. 4α, άρθρο 3, Ν. 4819/2021). Τα απόβλητα τροφίμων δύνανται να αποτελούνται από μέρη τροφίμων τα οποία προορίζονται για βρώση και μέρη τροφίμων τα οποία δεν προορίζονται για βρώση από τον άνθρωπο.

Προϋποθέσεις για να καταστούν τα τρόφιμα απόβλητα:

Προβλέψεις για την προώθηση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων (1/2) *(ν. 4819/2021)*

- Θέσπιση στόχου μείωσης της κατά κεφαλήν παραγωγής αποβλήτων τροφίμων κατά 30% το 2030 σε σχέση με το 2022 σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτή
- Εξειδίκευση της ιεράρχησης αποβλήτων για τα απόβλητα τροφίμων
- Καθορισμός υπόχρεων επιχειρήσεων, που περιλαμβάνει τις επιχειρήσεις μεταποίησης τροφίμων και ποτών, για την υποχρεωτική τήρηση της ιεράρχησης αποβλήτων τροφίμων αλλά και τη συστηματική καταγραφή τους

Προβλέψεις για την προώθηση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων (2/2) *(v. 4819/2021)*

- Ενθάρρυνση της δωρεάς και της αναδιανομής τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση μέσω:
 - καθορισμού υποχρεώσεων των δωρητών και δωρεοδόχων
 - καθορισμού των ελάχιστων προϋποθέσεων αναδιανομής για τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας
 - παροχής οικονομικών κινήτρων για τη δωρεά τροφίμων σε προκαθορισμένους δωρεοδόχους, όπως υπηρεσίες δημόσιου τομέα, φιλανθρωπικά ιδρύματα, κ.α.
- Πρόβλεψη κατάρτισης εκπαιδευτικού υλικού για μαθητές της Α/Θμιας & Β/Θμιας εκπαίδευσης σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Αποφυγή δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων
(πχ οργανικών αποβλήτων από την παραγωγή τροφίμων,
ακατάλληλων υλικών και προϊόντων για κατανάλωση ή επεξεργασία)

Χρήση απούλητων τροφίμων κατάλληλων για ανθρώπινη
κατανάλωση μέσω δωρεών και αναδιανομής ή
περαιτέρω επεξεργασίας τροφίμων για ανθρώπινη
κατανάλωση

Χρήση ως ζωοτροφή ή

εκ νέου μεταποίηση σε προϊόντα

Χρήση για εδαφοβελτιωτικό/
λίπασμα στη γεωργία ή για
παραγωγή ενέργειας μέσω
βιοαερίου

Αποτέφρωση με
ενεργειακή ανάκτηση

Αποτέφρωση
Ταφή

Ιεράρχηση Αποβλήτων Τροφίμων

(παρ.1 άρθρο 20 ν. 4819/2021)

Σκοπιμότητα μέτρησης σε εθνικό επίπεδο

- Παρακολούθηση επιπέδων αποβλήτων τροφίμων και προόδου εφαρμογής των μέτρων πρόληψης της εθνικής πολιτικής (ν. 4819/2020 & ΕΠΠΔΑ)
- Κάλυψη υποχρέωσης ετήσιας αναφοράς προς την ΕΕ για κάθε στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, σύμφωνα με το μορφότυπο της Εκτελεστικής Απόφασης (ΕΕ) 2019/2000:
 - ✓ 1^η περίοδος υποβολής: Ιούνιος 2022 για το έτος αναφοράς 2020
 - ✓ Κοινή μεθοδολογία μέτρησης επιπέδων αποβλήτων τροφίμων σύμφωνα με την κατ' εξουσιοδότηση Απόφαση (ΕΕ) 2019/1597
- ☞ *Αναμένεται εντός του 2023 θέσπιση στόχου μείωσης επιπέδων αποβλήτων τροφίμων σε επίπεδο ΕΕ με χρονικό ορίζοντα το 2030 (κατόπιν εξέτασης των στοιχείων των εκθέσεων κρατών μελών)*

Στάδια αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων

άρθρο 1 Απόφασης (ΕΕ) 2019/1597

1- Πρωτογενής παραγωγή

2- Επεξεργασία και μεταποίηση

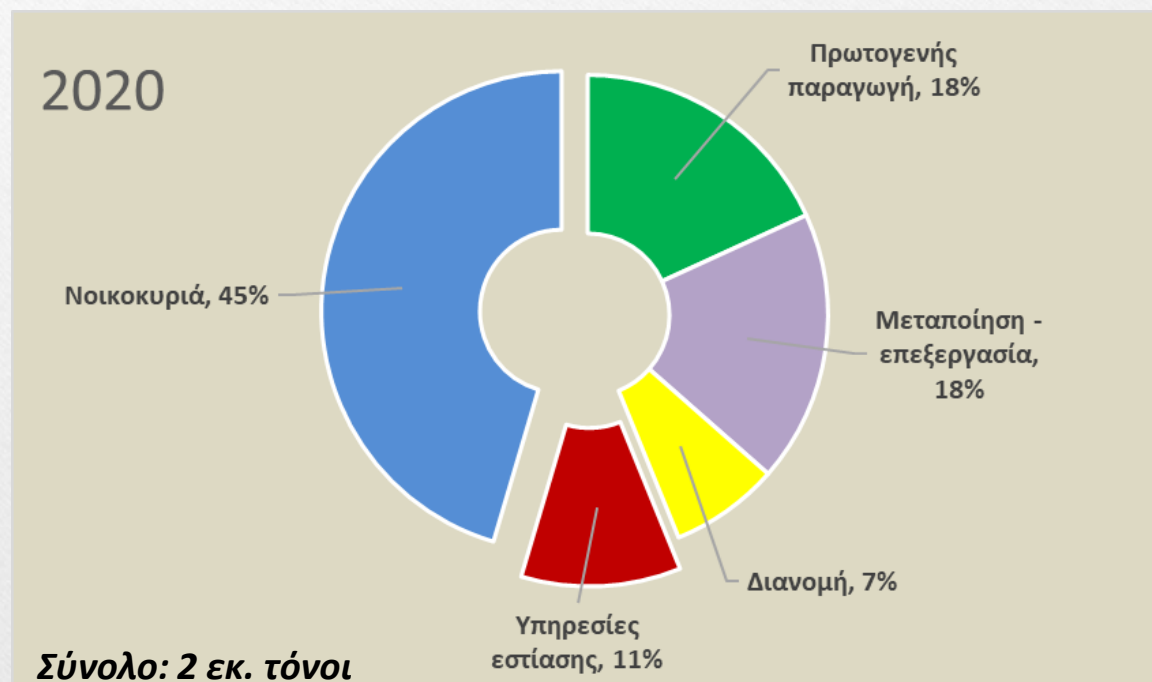
3- Λιανική πώληση και άλλη διανομή τροφίμων

4- Εστιατόρια και υπηρεσίες εστίασης

5- Νοικοκυριά

Εθνικά επίπεδα παραγωγής αποβλήτων τροφίμων

Αποτελέσματα 1^{ης} ετήσιας αναφοράς στην ΕΕ

Κατανομή στο αστικό ρεύμα: 72% νοικοκυριά | 17% εστίαση | 12% διανομή

Προβλέψεις για τη μέτρηση αποβλήτων τροφίμων *(άρθρο 20 ν. 4819/2021)*

Καταχώριση σε ετήσια βάση των επιπέδων αποβλήτων τροφίμων, καθώς και των πλεονασμάτων τροφίμων στο πλαίσιο της πρόληψης σε **ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα (ΗΜΑΤ)**, η οποία θα διαλειτουργεί με το Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ), με μοναδιαία σύνδεση των υφιστάμενων υπόχρεων υποβολής στοιχείων στο ΗΜΑ.

Η πρώτη υποβολή των στοιχείων παραγωγής αποβλήτων τροφίμων από τους υπόχρεους θα αφορά το έτος 2022

 Συλλογή δεδομένων από τη μεταποίηση για το 2020: ειδική φόρμα καταχώρισης ΗΜΑ

Πλεονάσματα τροφίμων

τελικά προϊόντα διατροφής, συμπεριλαμβανομένου του φρέσκου κρέατος, των φρούτων και των λαχανικών, μερικώς επεξεργασμένα προϊόντα ή συστατικά τροφίμων τα οποία ενδέχεται να προκύψουν σε οποιοδήποτε στάδιο της αλυσίδας παραγωγής και διανομής τροφίμων για διάφορους λόγους, όπως

- τρόφιμα που δεν πληρούν τις προδιαγραφές του παρασκευαστή ή του πελάτη και, συγκεκριμένα, διαφοροποιούνται ως προς το χρώμα, το μέγεθος, το σχήμα, τη σύσταση, έχουν αλλοιωμένη συσκευασία ή επισήμανση, χωρίς ωστόσο να υποβαθμίζεται η ασφάλεια του τροφίμου ή η ενημέρωση των καταναλωτών,
- φέρουν εσφαλμένη χρονική ένδειξη, όπως τα προϊόντα που προορίζονται για συγκεκριμένη εορταστική περίοδο ή προωθητική ενέργεια, έχουν μικρό υπόλοιπο ζωής, έχει παρέλθει η ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας, αλλά μπορούν ακόμη να καταναλωθούν με ασφάλεια
- πλεονάσματα που δημιουργούνται από ακυρώσεις παραγγελιών

Ο τελικός προορισμός καθορίζει αν τα πλεονάσματα συνιστούν απόβλητα

Απαιτούμενα δεδομένα από τους υπόχρεους *Παραγωγή Αποβλήτων Τροφίμων*

Καταχώριση δεδομένων από την επιχείρηση, με βάση τον τελικό προορισμό και ανά στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού

Μεταποίηση αποβλήτων τροφίμων φυτικής προέλευσης σε προϊόντα εκτός διατροφής, εξαιρουμένης της ζωοτροφής

Απευθείας διάθεση στο έδαφος επ' ωφελεία της γεωργίας

Κομποστοποίηση - παραγωγή εδαφοβελτιωτικού - λιπάσματος

Αναερόβια χώνευση - παραγωγή βιοαερίου

Αποτέφρωση

Υγειονομική ταφή

Συλλογή από Δήμο (αν δεν είναι γνωστός ο τελικός προορισμός)

Άλλος προορισμός (υποχρέωση καταχώρισης προορισμού σε ελεύθερο κείμενο)

Δεν απαιτείται αντιστοίχιση με κωδικούς του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (ΕΚΑ) και με εργασίες ανάκτησης R ή διάθεσης D (βλ. άρθρα 7 και 75 ν. 4819/2021).

Απαιτούμενα δεδομένα από τους υπόχρεους *Στοιχεία Πλεονασμάτων Τροφίμων* *στο πλαίσιο της πρόληψης*

Συλλογή στοιχείων για δωρεά και αναδιανομή τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση, καθώς και της διάθεσης στην αγορά για ζωοτροφή από την ίδια την επιχείρηση ή από επιχείρηση ζωοτροφών

Καταχώριση δεδομένων με βάση τον τελικό προορισμό

Δωρεά για ανθρώπινη κατανάλωση

Άλλη αναδιανομή για ανθρώπινη κατανάλωση, όπως διάθεση στην αγορά για μεταποίηση σε άλλα προϊόντα διατροφής

Διάθεση στην αγορά για μετατροπή σε ζωοτροφή από επιχείρηση ζωοτροφών

Διάθεση πρώην τροφίμων στην αγορά ως ζωοτροφή από την ίδια την επιχείρηση (που λειτουργεί και ως επιχείρηση ζωοτροφών)

Εξαιρέσεις από τα απόβλητα κλάδος επεξεργασίας κρέατος

- Τα πτώματα ζώων που αποθνήσκουν πριν τη σφαγή
- Τα υποπροϊόντα της διαδικασίας παραγωγής τροφίμων, τα οποία πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 του ν.4819/2021, δεδομένου ότι δεν συνιστούν απόβλητα
- Υλικά και ουσίες που προορίζονται για χρήση ως πρώτες ύλες ζωοτροφών (άρθρο 2 παρ. 2ε ν.4819/2021)
- Τα ζωικά υποπροϊόντα (ΖΥΠ), εκτός αν προορίζονται για κομποστοποίηση/λιπασματοποίηση, παραγωγή βιοαερίου, αποτέφρωση ή υγειονομική ταφή (άρθρο 2 παρ. 2β ν.4819/2021)

Επισημάνσεις ετήσιας καταγραφής παραγωγής αποβλήτων τροφίμων (1/3) *κλάδος επεξεργασίας κρέατος*

- Εξερχόμενες ροές από την εγκατάσταση που προορίζονται για χρήση ως ζωοτροφή υπό τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας περί ζωοτροφών δεν λογίζονται ως απόβλητα τροφίμων
- Οι εξερχόμενες ροές που υπόκεινται στις διατάξεις της νομοθεσίας για τα ΖΥΠ καταγράφονται ως απόβλητα τροφίμων μόνο εφόσον προορίζονται για αποτέφρωση, υγειονομική ταφή ή χρήση σε εγκαταστάσεις βιοαερίου ή κομποστοποίησης ή λιπασματοποίησης
- Εξαιρούνται οι λάσπες που προκύπτουν κατά την παραγωγική διαδικασία αν δεν περιέχουν υπολείμματα τροφίμων, καθώς και οι λάσπες από την επί τόπου επεξεργασία υγρών αποβλήτων της εγκατάστασης

Επισημάνσεις ετήσιας καταγραφής παραγωγής αποβλήτων τροφίμων (2/3) *κλάδος επεξεργασίας κρέατος*

- Εξαιρούνται από την υποχρέωση καταγραφής τα απόβλητα τροφίμων τα οποία απορρίπτονται ως υγρά απόβλητα ή με υγρά απόβλητα (π.χ. αποχετευτικό δίκτυο αστικών λυμάτων, εγκατάσταση επεξεργασίας υγρών αποβλήτων της βιομηχανίας)
- Ποσότητες υγρών που περιέχουν υπολείμματα/ απόβλητα τροφίμων, τα οποία δεν απορρίπτονται με υγρά απόβλητα, αλλά υπόκεινται μεμονωμένα σε επεξεργασία ως απόβλητα, θα πρέπει να καταγράφονται ως απόβλητα τροφίμων (πχ αίμα ζώων)

Επισημάνσεις ετήσιας καταγραφής παραγωγής αποβλήτων τροφίμων (3/3) *κλάδος επεξεργασίας κρέατος*

- Για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε άλλα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων (πχ. πτηνοκτηνοτροφία, εμπόριο), η ετήσια καταγραφή πραγματοποιείται ξεχωριστά ανά στάδιο
- Στην καταγραφή αποβλήτων τροφίμων περιλαμβάνονται και οι επιστροφές προϊόντων, για τα οποία την ευθύνη διαχείρισή τους έχει η επιχείρηση, και τα οποία προορίζονται για επεξεργασία ως απόβλητα

Ευρωπαϊκό έργο LIFE-IP CEI Greece «Εφαρμογή της Κυκλικής Οικονομίας στην Ελλάδα»

Δράσεις για τα Απόβλητα Τροφίμων

Υλοποιείται με συντονιστή εταίρο το ΥΠΕΝ σε συνεργασία με 19 εταίρους, με σκοπό την υποστήριξη της εφαρμογής των εθνικών σχεδίων που συνδέονται με τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, εστιάζοντας στον τομέα αποβλήτων

Περιλαμβάνει στοχευμένες δράσεις για την πρόληψη αποβλήτων τροφίμων με κύριες:

- Μέτρηση ετήσιας παραγωγής αποβλήτων τροφίμων σε εθνικό επίπεδο
- Εκπόνηση ειδικού σχεδίου για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων
- Ανάπτυξη πλατφόρμας ενημέρωσης για την υποστήριξη της αναδιανομής
- Φόρουμ και δράσεις οικοδόμησης δυναμικού και ενημέρωσης

Περισσότερες πληροφορίες: <https://circulargreece.gr>

Διεύθυνση Διαχείρισης Αποβλήτων

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Δ/ση Διαχείρισης Αποβλήτων
Μεσογείων 119, 11526 Αθήνα
Τ: 213 151 3199
Ε: s.mani@prv.ypeka.gr